پیمان جبلی
رئیس رسانه ملی تاکید کرد؛

ضرورت روایتگری دفاع مقدس در قالب آثار فاخر

۷

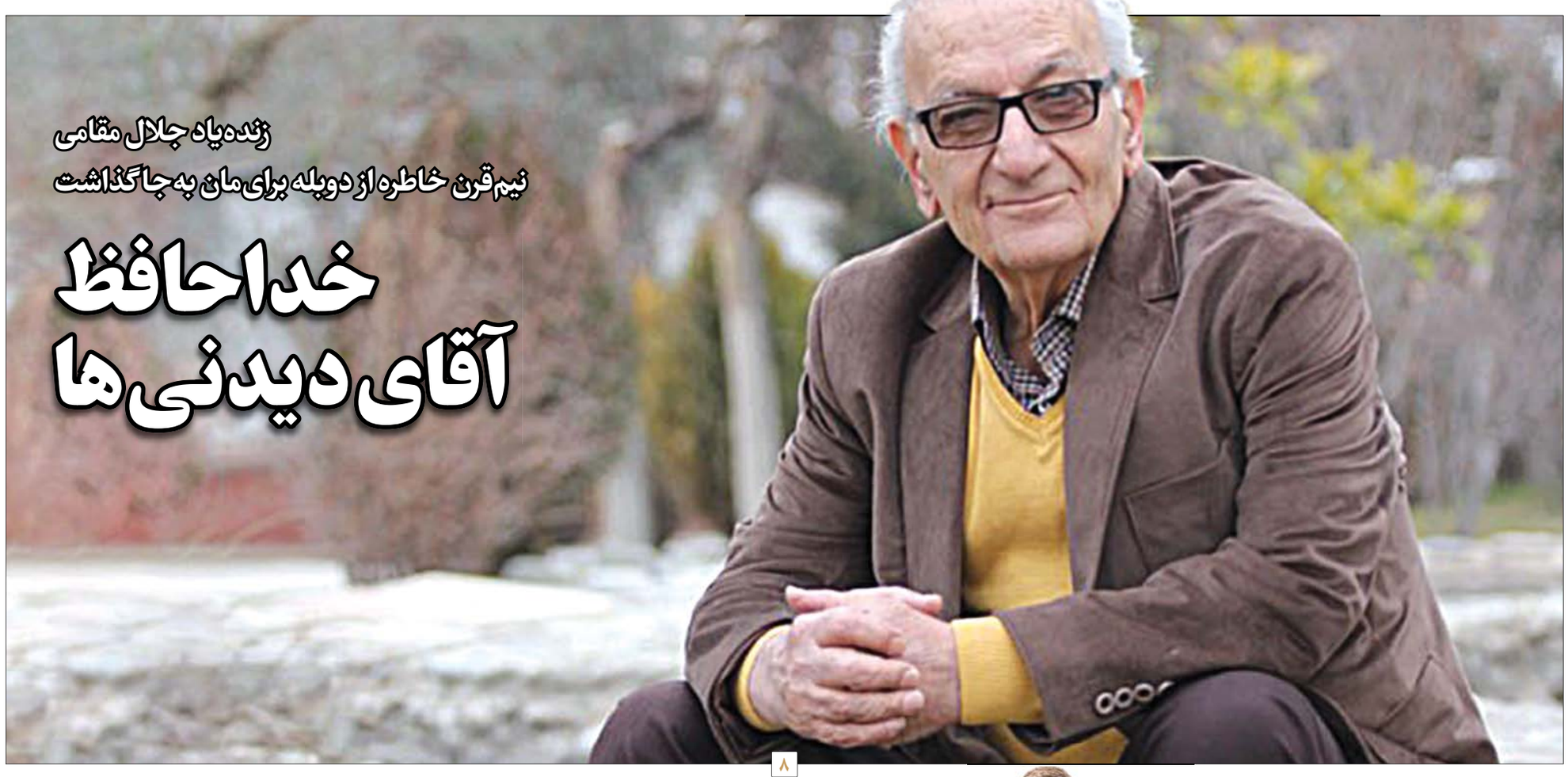

زنده‌یاد جلال مقامی
نیم‌قرن خاطره از دوبله برای‌مان به جا گذاشت

خداحافظ آقای دیدنی‌ها

۸

ویژه

به‌زودی پخش می‌شود

«گیلدخت» در راه شبکه یک

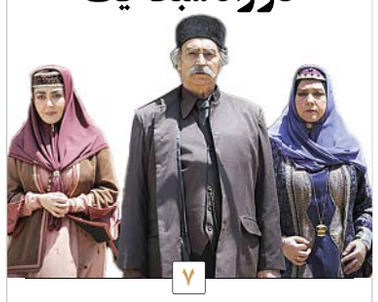

۷

واکاوی نسل فضای مجازی و نحوه مواجهه با آن در گفت‌وگو با یک جامعه‌شناس

نسل «زد» ازدست‌رفته نیست

«ایگرگ» و «زد»؛ اینها عنوان دو نسل است که از زمین تا آسمان با هم فرق دارند. «ایگرگی»ها همه کسانی هستند که دوره نوجوانی و جوانی را پشت سر گذاشته و اکنون به احتمال زیاد یک یا چند نوجوان و جوان در خانه...

۱۲

رسانه

مهران میرصالحی، تهیه‌کننده مسابقه «دیدی نو» در گفت‌وگو با «جام‌جم» مطرح کرد

لذت کتابخوانی با ذائقه مخاطب امروز

۶

فرهنگ

در کارگاه ۲ روزه آستان حرم حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) چه می‌گذرد

عرض ارادت هنر به آبروی ری

۱۱

فرهنگ

«جام‌جم» به بهانه حمله ناجوانمردانه به زائران شاهچراغ بازخوانی می‌کند

ترور به روایت سینما

۱۰

درنگ

پیشنهادهایی برای فیلمسازان

ترورهای فیلم نشده

در تاریخ سیاسی ایران به‌خصوص در چهار دهه گذشته، متاسفانه اتفاقات تروریستی که قابلیت دراماتیزه‌شدن داشته‌باشند، کم نبوده‌است. برخی از رویدادها یا ترور شخصیت‌های سیاسی به فیلم تبدیل‌شده که در صفحه ۱۰مفصل به آنها پرداخته‌ایم اما بد نیست نگاهی داشته باشیم به برخی رخدادها یا شخصیت‌های سیاسی که می‌توان از آنها فیلم‌های جذاب و گیرا در قالب سینمای ترور ارائه داد و به هر دلیل تا امروز هیچ فیلمسازی سراغ‌شان نرفته یا به‌صورت اجمالی اشاره‌ای به آنها داشته یا اگر هم نیتی بوده هرگز به تولید یک اثر سینمایی منجر نشده است. ضمن این‌که مقوله ترور در سینما می‌تواند گاهی از منظر غیرتاریخی و در قالب یک درام معمایی یا حتی اثری روانکاوانه به تصویر کشیده شود و چه‌بسا همچون فیلم «شبی که ماه کامل شد» به کارگردانی نرگس آبیار بتواند در بستر یک درام عاشقانه و پرکشش ترور را روایت کند و از منظری متفاوت و البته بسیار نزدیک تروریست را نمایش دهد.

شهید صیاد شیرازی: زندگی فرمانده سابق نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران و عضو شورای عالی دفاع ملی و شهادت او می‌تواند یک فیلم سینمایی قابل اعتنا باشد به‌خصوص این که صیاد شیرازی در بامداد ۲۱ فروردین ۱۳۷۸ به وسیله عوامل مسلح گروهک منافقین در پوشش رفتگر، مقابل در خانه‌اش و در برابر چشم‌های فرزندش ترور شد و مسئولیت ترور او را زنی به‌نام زهره قائمی به‌عهده داشت.

اسدا... لاجوردی: داستان زندگی یک رئیس زندان، مردی که امور معروف‌ترین زندان ایران، یعنی اوین را به‌عهده داشته و در تاریخ سیاسی ایران شخصیت مهمی محسوب می‌شده، می‌تواند برای ساخت یک فیلم پرکشش از گونه معمایی یا حتی درام خانوادگی جذاب و دیدنی باشد. اسدا... لاجوردی، رئیس زندان اوین شهریور ۱۳۷۷ به‌دست اعضای گروهک منافقین به شهادت رسید.

ترور اعضای حزب جمهوری اسلامی: شهادت رئیس جمهور و نخست‌وزیر دهه ۶۰ ایران یعنی حجت‌الاسلام باهنر و شهید رجایی و نیز جمع کثیری از اعضای حزب جمهوری در ساختمان سرچشمه نزدیک به مجلس شورای اسلامی نیز از آن مواردی است که به شکل مستقیم دستمایه تولید هیچ فیلمی نبوده و در برخی آثار تلویزیونی ازجمله سریال «شاپرک» ساخته سید جلال اشکذری و در برخی فیلم‌های محمدحسین مهدویان و حتی فیلم «ضد» به‌عنوان خطوط فرعی داستان گذرا پرداخته شده است.

حمله تروریستی به مجلس و حرم مطهر: در سال ۹۶ چند نفر از نیروهای داعش به مجلس شورای اسلامی و حرم مطهر امام خمینی(ره) حمله تروریستی داشتند که از زوایای مختلف قابل پرداخت است.

مهدی عراقی: درباره این عضو و پایه‌گذار حزب مؤتلفه اسلامی، یک مجموعه مستند چهارقسمتی به نام «مهدی عراقی را بکش»، ساخته‌شده اما زندگی و شهادت او قابلیت دارد که به یک اثر سینمایی بدل شود. شهید عراقی همراه فرزندش حسام به‌دست گروه رادیکال فرقان در ۴ شهریور ۱۳۵۸ ترور شد.

شهید مطهری: در برخی فیلم‌های سینمایی و سریال‌های تلویزیونی ازجمله «معمای شاه»، ترور شهید مطهری را دیده‌ایم یا به آن اشاره شده اما از زندگی این استاد فلسفه اسلامی و معلم نام‌آشنای تاریخ ایران هیچ فیلم مستقلی تا امروز ساخته نشده است.

سردار قاسم سلیمانی: گرچه در فیلم بادیگارد، سربسته و مبهم به سردار نامدار انقلاب پرداخته‌شده اما فرماندهی چون سردار سلیمانی، زندگی و رشادت‌هایش و نیز جایگاهش به‌عنوان یک قهرمان ملی و مذهبی ایجاب می‌کند سینمای ترور ایران، فیلمی درباره زندگی و شهادتش داشته باشد.

شهید فخری‌زاده: شهادت دانشمند هسته‌ای کشور، محسن فخری‌زاده یکی از پیچیده‌ترین ترورهای رژیم صهیونیستی است. شهادت او در ۷ آذر ۹۹ اتفاق افتاد اما باوجود این‌که حدود دو سال از آن روز می‌گذرد، سینمای ایران واکنشی در قبال این ترور نداشته است.

تلنگر

همه چیز با یک گزارش شروع شد ...

بخش اول

مدعیان حقوق زن؛ رکورددارانِ تعرض

سعید مستغاثی
مستندساز و کارشناس سینما
فرهنگ

پوستری مفهومی که آزار جنسی را مثل حمله حیوانات خطرناک می‌داند

این نخستین گزارشی بود که سال ۲۰۱۰ منتشر شد و موجی از حیرت را در میان محافل اجتماعی و فرهنگی برانگیخت.

براساس گزارشی که توسط برخی مراکز علمی و اجتماعی مانند دانشگاه استکهلم در سوئد (تحت عنوان گزارش نوردیک) و آژانس حقوق بنیادین (FRA) در سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ انتشار یافت، ۱۰ کشوری که بیشترین جنایات و تجاوزات جنسی در آنها صورت می‌گیرد عبارتند از: دانمارک، فنلاند، زیمبابوه، استرالیا، کانادا، نیوزیلند، هندوستان، انگلستان، ولز، ایالات متحده آمریکا، سوئد و آفریقای جنوبی. در گزارش‌های یاد شده که با استفاده از گزارشات موسسات آماری اجتماعی، قضایی و انتظامی کشورهای یاد شده تنظیم شده، به طور مجزا درباره هریک از آنها توضیحات مبسوطی آمده است:

جزئیات غافلگیرکننده

۱- براساس گزارش منتشره در سال ۲۰۱۴ از سوی «آژانس اتحادیه اروپایی برای حقوق اساسی» یا همان آژانس حقوق بنیادین FRA، کشور دانمارک بالاترین درجه جنایات فیزیکی و جنسی علیه زنان در اروپا را داراست. گزارش‌های تجاوزهای جنسی در این کشور نشان می‌دهد از هر ۱۰۰ هزار نفر، ۵۰۰ مورد به پلیس دانمارک گزارش شده است. مطالعات پژوهشی روشن می‌کند تنها درصد کوچکی از جنایات جنسی گزارش می‌شود. از همین رو سازمان عفو بین‌الملل به دلیل گزارش وکلای قربانیان تجاوزات جنسی در دانمارک در سال ۲۰۰۸، این کشور را بحرانی اعلام کرد.

۲- براساس آخرین گزارش اداره آمار ملی زیمبابوه، این کشور نهمین موقعیت را از لحاظ تجاوزهای جنسی در جهان دارد به طوری که هر ۹۰ دقیقه یک زن در این کشور مورد تعرض قرار می‌گیرد.

۳- میزان تجاوزهای جنسی در استرالیا که یکی دیگر از کشورهای دارای آمار بالا در این نابهنجاری اجتماعی است سالانه حدود ۱۰۰ هزار نفر اعلام شده. براساس آمار ثبت شده سال ۲۰۱۲ در اداره پلیس این کشور، ۵۲ هزار و ۲۰۰ فرد بالای ۱۸ سال، قربانی این جنایات جنسی بوده‌اند. گرچه پلیس استرالیا تاکید دارد این رقم تنها ۳۰ درصد قربانیان تجاوز بوده و ۷۰ درصد بقیه اصلا به پلیس مراجعه نمی‌کنند.

۴- کانادا کشور دیگر رکورددار در زمینه تجاوزات جنسی است. براساس گزارش آماری ادارات پلیس این کشور که در نشریه معتبر هافینگتون پست درج شده، سالانه ۴۶۰ هزار قربانی تجاوز جنسی در این ادارات ثبت می‌شوند. این درحالی است که همین گزارش‌ها می‌گوید از هر هزار تجاوز فقط ۶۲ مورد به پلیس گزارش می‌شود! یعنی با یک حساب سرانگشتی متوجه می‌شویم که در کانادا سالانه رقمی بالغ بر ۷ میلیون جنایت جنسی صورت می‌پذیرد که هم زنان و هم مردان را شامل می‌شود. گزارش شده که از هر ۴ زن آمریکای شمالی، یک نفر در طول عمرش با تجاوز جنسی مواجه شده و ۱۱ درصد این زنان با شکنجه و جراحت مواجه گردیده‌اند. براساس گزارش فوق ۸۰ درصد زنان قربانی در منزل و توسط دوستان یا فامیل مورد تعرض قرار گرفته‌اند.

۵- نیوزیلند کشور دیگر پیشتاز در زمینه آمار قربانیان جنسی به شمار می‌رود که براساس آمار مهمترین ژورنال پزشکی بریتانیا به نام «لنست» بسیار بالاتر از میزان جهانی است! از نظر تهیه‌کنندگان گزارش نشریه لنست، نیوزیلند با ۱۶/۴ درصد جمعیت زنان این کشور به عنوان قربانیان تجاوز، سومین مقام را در میان کشورهای رکورددار جنایت جنسی داراست. بر مبنای آمار وزارت دادگستری نیوزیلند هر دو ساعت یک تعرض جنسی در این کشور اتفاق می‌افتد. نتایج ناخوشایند این تعرضات در هر سال، ۱۵ درصد از جمعیت را دربرمی‌گیرد که این آمار در مدارس رقم ۲ برابر را نشان می‌دهد. گرچه بنا به اظهارت پلیس نیوزیلند فقط ۹ درصد این جنایات گزارش می‌شود.

۶- هندوستان نیز در زمره دیگر کشورهای رکورددار تجاوز جنسی قرار دارد که گویا این مسأله برای این کشور به صورت یک معضل عظیم درآمده است. براساس آنچه گزارشات اداره ثبت جنایت ملی در این کشور ارائه داده، هر روز ۹۳ زن در این کشور مورد تعرض جنسی قرار می‌گیرند. همین گزارش می‌گوید آمار ثبت جنایات جنسی از ۲۴۹۲۳ در سال ۲۰۱۲ به ۳۳۷۰۷ در سال ۲۰۱۳ رسیده است.

۷- در انگلستان و ولز که دیگر کشورهای بالای فهرست تعرضات جنسی محسوب شده‌اند، طبق اظهارت گزارشگران، آمار دقیق ثبت شده‌ای وجود ندارد. اما آنچنان که وزارت دادگستری بریتانیا، دفتر آمار ملی این کشور و موسسه‌ای دیگر به نام هوم آفیس سال ۲۰۱۳ در گزارشی به نام مروری بر تعرضات جنسی در انگلیس و ولز آورده‌اند، هر سال ۸۵ هزار قربانی جنسی اعم از زن و مرد در این کشور ثبت شده‌اند که ۱۲ هزار نفر آنها مرد و ۷۳ هزار زن بوده‌اند (یعنی هر روز ۲۳۰ مورد). در همین گزارش آمده که از هر ۵ زن بریتانیایی بالای ۱۶ سال، یک نفر قربانی تعرضات جنسی شده است.

۸- کشور دیگری که به عنوان رکورددارانِ قربانیان تجاوز جنسی معرفی می‌شود، آفریقای جنوبی است که با آمار ۵۰۰ هزار تجاوز در هر سال یکی از بالاترین ارقام جنایت جنسی در دنیا را داراست. حداقل بیش از ۴۰ درصد زنان این کشور در طول زندگی خود مورد تعرض جنسی قرار می‌گیرند. انجمن تحقیقات پزشکی این کشور می‌گوید که از هر ۹ تجاوز فقط یک مورد گزارش می‌شود. با این حساب می‌توان رقم تجاوزات جنسی در آفریقای جنوبی را بالغ بر ۴ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر دانست. براساس همین گزارش، ۴۱ درصد از قربانیان کودکان و ۱۵ درصد آنها کودکان زیر ۱۱ سال هستند. گفته می‌شود بیشتر این تجاوزها توسط سفیدپوستان نژادپرست این کشور انجام می‌گردد و اکثر قربانیان سیاه‌پوستان هستند.

۹- گزارش‌های مختلف ادارات پلیس سوئد حکایت از آن دارد که سال ۱۹۷۵ فقط ۴۲۱ تجاوز جنسی به پلیس سوئد گزارش شد که این رقم سال ۲۰۱۴ به ۶۶۲۰ مورد رسید؛ یعنی افزایش ۱۴۷۲ درصدی جنایات جنسی در این کشور در طول کمتر از ۴۰ سال! گزارش یاد شده بر همین اساس نتیجه می‌گیرد که سوئد کشور بسیار خطرناکی برای زنان به حساب می‌آید. این کشور بالاترین میزان تجاوز جنسی را در اروپا داراست. براساس اظهارات وکلای قربانیان جنایات جنسی در سوئد از هر ۳ زن که سنین نوجوانی را پشت سر می‌گذارد، یک نفر در این کشور مورد تجاوز جنسی قرار می‌گیرد.

۱۰- ایالات متحده آمریکا را می‌توان نخستین کشور رکورددار در فهرست کشورهایی محسوب کرد که تعرضات جنسی در آنها آمار بالایی دارد. براساس آمارهای جهانی تعرضات جنسی دانشگاه جرج میسون آمریکا، از هر ۳ زن آمریکایی، یک نفر در طول زندگیش قربانی جنایات جنسی قرار می‌گیرد. همین گزارش می‌گوید حداقل ۱۹/۳ درصد زنان و ۲ درصد مردان این کشور حداقل یک بار در عمرشان مورد تجاوز جنسی واقع می‌شوند. علاوه بر این، ۴۳/۹ درصد زنان و ۲۳/۴ درصد مردان آمریکایی اشکال حیوانی تجاوزات جنسی را در طول زندگی خویش تجربه می‌کنند! بیشتر این قربانیان در سنین جوانی؛ ۷۹ درصد پیش از ۲۵ سالگی و ۴۰ درصد قبل از ۱۸ سالگی این تجربه تلخ را از سر می‌گذرانند. روزنامه یو اس تودی در گزارشی می‌نویسد در هر ۱۰۷ ثانیه یک نفر در ایالات متحده مورد تعرض جنسی واقع می‌شود. این یعنی ۲۹۳ هزار نفر در هر سال و البته بنا بر همان گزارش این فقط ۳۲ درصد رقم واقعی است. ۶۸ درصد قربانیان هرگزگزارشی به پلیس ارائه نمی‌دهند و ۹۸ درصد متجاوزان حتی یک روز را در زندان نمی‌گذرانند! با این حساب، میزان تجاوز جنسی در ایالات متحده آمریکا در هر سال بالغ بر یک میلیون مورد است. گزارش دیگر پزشکان بدون مرز به نقل از برخی موسسات غیر دولتی و اجتماعی آمریکایی حکایت از وجود ۷/۲ میلیون جنایت جنسی در هر سال در این کشور دارد.

نخستین کانون‌های پرخطر

اما آیا فقط همین است؟ یا این گزارش تنها شروع یک ماجرای دامنه‌دار بود که به تدریج تمامی ساختارهای فرهنگی و سیاسی و آکادمیک و علمی و ورزشی و.... غرب را در بر گرفت؟

بنا بر سوابق و فضای موجود و همچنین ماهیت پدیده‌ای همچون سینما، انتظار می‌رفت، مراکز تولید فیلم و استودیوها و مکان‌های تجمع یا خلوت هنرپیشگان و سوپر استارها و... اولین کانون‌هایی باشد که رسوایی جنسی آنها افشاء می‌شود. اما این انتظار برآورده نشد و نخستین مراکز و رکورددار تعرضات جنسی از دل مراکزی بیرون آمد که اساسا انتظارش نمی‌رفت. مراکز علمی و دانشگاهی از نخستین این کانون‌ها بودند و سپس سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی و...

اما سینما و تولید فیلم، آن هم در هالیوود گرچه توانست فساد درون خود را در پوشش و تحت لوای اینها همش یک فیلمه تا اندازه‌ای پنهان و از گسترش اخبار آن جلوگیری کند اما برخی جنبش‌های ضدتعرض جنسی در اروپا و آمریکا، به بعضی هالیوودی‌های درجه دو و سه مانند بازیگران و عوامل تولید، این انگیزه و شجاعت را داد تا علیرغم همه تهدیدها مبنی بر اخراج و بیکاری و بایکوت و حتی قتل، با راه انداختن جنبشی اینترنتی، فضای بسته هالیوود را در هم بشکنند و فساد یکی از اصلی‌ترین مراکز نشر فرهنگ و ایدئولوژی آمریکایی را افشاء کنند. فسادی که در اصل به دلیل اشاعه سریع و پرسرعتش از طریق تصاویر و پخش جهانی، در واقع ام‌الفساد به شمار آمده است. همان فسادی که ابتدا دامن جامعه آمریکا را گرفت و سپس به تمام جهان راه یافت. همه آن جهانی که فیلم‌های هالیوودی می‌رفتند. در ادامه این مطالب شرح کاملی از تاثیرات هالیوود و فیلم‌هایش بر ایجاد یک سبک زندگی مفسده‌انگیز و اشاعه آن در سراسر جهان خواهیم داشت.